

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

7. Pro dilatione redditionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

CAPVT V.

Casus in Mutuo Usuram sub dubio continentes.

§. VI. An pro commoditate Mutui aliquid possit exigere?

VT distincte id intelligas, debes distinguere commoditatem, quæ ex accepto mutuo provenit mutuario, à commoditate, quæ ex eodem dato mutuo se privat mutuant.

1. Si de priore commoditate loquaris, manifestum est, ut notat De Lugo, l. c. te non posse quid accipere, quia commoditas alterius non est tua; ergo illam vendere non potes: secus, panem pretii duorum obolorum posses vendere, quanti valet vita hominis, quam panis conservat ementi.

2. Si de posteriore, maior est ratio dubitandi. Nihilominus, nec illam vendere potes quia in dando mutuo, per quod fit Beneficium mutuario, semper involvitur aliqua commoditas ipsi donata à mutuant, & consequenter aliqua incommoditas à mutuant suscepta.

3. Quod si magna, & extraordinaria esset ejusmodi mutuantis commoditas, quæ se ipse privat, certe tunc vendi posset, quia ille excessus esset pretio æstimabilis supra rationem mutui, & reduceretur, sive ad caput molestiæ, de qua c. 3. §. 6. dictum est, & iterum dicitur l. 5. §. 3. sive ad damnum emergens, &c.

§. VII. An pro dilatione redditionis Mutui, aliquid exigi possit?

DEbebam Petro, ex mutuo mihi ab ipso concesso, ducentos aureos, reddendos hinc ad duos annos: pacifcor ergo cum illo, ut in fine secundi anni solvam eidem Petro centum, ea lege, ut pro aliis centum det dilationem mihi usque ad finem tertii anni: estne usura?

Respondeo: Est, sive usura, sine iniustitia; hoc enim modo aggravas creditorem, ut expectet usque ad tertium annum, id quod non obligatur.

2. Dices: Si dicta dilatio est cum dicto pacto usura; ergo esset etiam usura, vel certe iniustitia, quando Ministri Principum, seu cuiuscunque Domini à debitoribus Principis, vel Domini aliquid accipiunt, ut eosdem debitores expectent ultra tempus præfixum.

Respondeo: Concedo sequelam, hoc enim sine dubio delictum est, ut habet De Lugo, d. 2. §. de iust. sect. 5. n. 70. citans Mol. & Salas, quia, pretio accepto, concedunt debitoribus dilationem, quam dare non possunt, in damnum Domini, in cuius præiudicium fit dilatio. Lege eundem distinctius de hac dilatione, & similibus horum Ministrorum negotiationibus agentem, de quibus etiam hos egimus suo loco, lib. 8. in Decal. tr. 3. c. 7. §. 8. à n. 5.

3. Quod si contractus n. 1. allatus fiat alio modo, sic: Ex mutuo debeo ducentum post duos annos: Pacifcor ergo nunc dare centum post primum annum; modò tu pro alio centum expectes annum alium, nempe usque ad tertium; non est usura, teste Caram. lib. 2. Theol. mor. d. 14. n. 748. cuius verba exscribit Diana p. 9. r. 6. ref. 24. ut superius docuimus; nam esset compensatio gravaminum, essetque contractus innominatus, quo das tuum gravamen reddendi illa centum post annum, cum potuisses post duos, ut Petrus det suum gravamen expectandi pro aliis centum, usque ad tertium annum, cum potuisset exigere post annum secundum.

4. Alium modum effugiendi usuram in hoc casu relinquo contractum mutui, assert De Lugo l. c. n. 57. si nimirum dicta dilatio, & solutio fiant voluntarie cum libertate utriusque: sed certe erit sic grave periculum palliandi usuram, quod periculum videbis clarius, postquam legeris ea, quæ afferam inferius, c. 5. §. 4.

§. I. Bona fides an licitum lucrum ex Mutuo reddat?

DEti tibi mutuos aureos centum cum pacto, ut post annum redderes centum, & decem, ignorans invincibiliter hanc esse usuram: putabam enim, posse id iuste fieri, bonæque omnino fide processu, si enim usuram agnovissem, alium tecum, vel cum alio contractum celebrassem, nempe contractum veri Cambii, census, emptionis fructuum anticipato, (quem contractum ad Metam paulò superius appellavimus) vel similem: quo contractu iusto, omnibus expensis; lucratus aureos decem supra meam sortem fuisset, licetne ejusmodi decem aureos à te postum exigere?

2. Respondeo: Certe dubia res est hæc, Less. lib. 2. c. 10. num. 105. tamen probabile putat, iuste posse, quando mutuantis expressit, se velle contrahere omni meliori modo, quo potest. Sà verò. Usura, n. 8. absolute concedit. Quoniam verò idem Less. ibidem advertit, non facile practice id esse usurpandum, ideo nobis ad praxim semper intentis, hanc difficultatem innuisse, sufficit, quàm nihilominus lib. 1. in Decal. tr. 3. c. 8. §. 3. à n. 21. examinavimus latè, poterit legi Less. l. c. aliique, inter quos est De Lugo d. 1. §. de iust. sect. 9. Diana p. 1. trall. de contract. ref. 47. & p. 3. tr. 5. miscel. ref. 92. Tancr. 2. 2. disp. 4. q. 7. dub. 3. n. 99.

§. II. Promissio non repetendi Mutuum, an licitum reddat lucrum?

DO tibi mutuos aureos centum, & me obligo, eos non repetere per unum, per duos per decem annos; possumne licite aliquod proportionatum accipere propter hanc solam obligationem?

Respondeo: Negatur communiter, & sententiam affirmantem vocant nonnulli novam, inauditam, falsissimam, periculosam in fide, & aperientem viam usuris. Less. lib. 2. c. 20. dub. 14. tamen licet negantem sententiam excipiat, affirmantem tamen ait videri alicui non improbabilem.

2. Dubia igitur res est: Quoniam ergo eam affirmantem nolumus in praxi deducere, nobis utile non est, eam fufius prosequi, ut in simili diximus §. preced. prosequenti tamen sumus pluribus, lib. 8. in Decal. tr. 3. c. 8. §. 5. Et videri apud DD. potest, scilicet, Less. l. c. De Lugo l. c. sect. 3. Arag. 2. 2. q. 38. art. 1. Dicat. lib. 2. de iust. tr. 10. disp. 2.

§. III. Molestia, quam subit Mutuant ex privatione sue pecunie, an licitum reddat lucrum ex Mutuo?

DVplex in re nostra distingui debet molestia: Altera, quæ sumitur ex periculo, quod subit mea pecunia, dum tibi, non certe fidelissimo eam concedo mutuum, & de hac nuper locuti sumus cap. 3. §. 6. Altera, quæ sumitur ex absentia pecunie mutuatæ, est enim (ait Caram. lib. 4. Theol. mor. d. 14. n. 362.) aliquod solatium videre in arca suam pecuniam; ergo molestia est earentia huius solatii; De hac loquimur in præsentia, & querimus, an pro illa, quam mutuant subit in gratiam mutuatarii, aliquod lucrum possit exigere?

2. Incerta res est, quia ex una parte aperiretur ampla via ad usuras, at ex alia videtur (adesse hæc molestia in mutuant, atque adeò vendi eam ab ipso posse, quando illa verè adest. Quod confirmari posset, quia non invenitur in omni mutuo. Verum, iterum dico, esse rem incertam, & propterea in praxim non deducendam, præcipue ex eo capite, de quo lib. 8. in Decal. c. 8. §. 6. dixi, quia nimirum ejusmodi molestia apud homines non venit in considerationem, unde, nec materia esse lucri debet. Lege Dicat. lib. 2. de iust. tr. 10. d. 2. dub. 11.